

ГОЛТЯЄВА
 Людмила Анатоліївна
 Goltjeval@yandex.ru

УДК 311.65

**АНАЛІЗ ТРАНСФОРМАЦІЙ ГАЛУЗЕВОЇ СТРУКТУРИ
 ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ**

**ANALYSIS OF TRANSFORMATIONS INDUSTRIAL STRUCTURE OF
 UKRAINE**

кандидат економічних наук,
 доцент, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, кафедра статистики та економічного прогнозування

Стаття присвячена статистичному аналізу структури промисловості України в динаміці. Також в роботі виділено показники оцінки структурних зрушень та визначено основні їх відмінності.

Статья посвящена статистическому анализу структуры промышленности Украины в динамике. Также в работе выделены показатели оценки структурных сдвигов и определены основные их отличия.

The article is devoted of statistical analysis of the structure of the industry in Ukraine in the dynamics. Also in the work the indicators evaluation of structural changes and the main differences between them are allocated.

Ключові слова: промисловість, структура, питома вага, коефіцієнт структурних зрушень

Ключевые слова: промышленность, структура, удельный вес, коэффициент структурных сдвигов

Keywords: industry, structure, specific weight, coefficient of structural change

ВСТУП

Промисловість розглядається як найбільша галузь, від діяльності якої залежить стан соціально-економічного розвитку держави. Статистичні дані свідчать про те, що промисловий сектор має важливе значення для української економіки, оскільки його внесок до валового внутрішнього продукту (ВВП) склав біля 20% у 2014 році. Сучасний промисловий комплекс України розвивається в рамках «Концепції Загальнодержавної Цільової програми розвитку промисловості України на період до 2020 року» [6]. Спираючись на зазначену Концепцію та інші нормативно-правові документи [7], в рамках реалізації алгоритму визначення пріоритетного виду економічної діяльності національної економіки промисловість визначено як домінуючий вид

економічної діяльності в поточному та довгостроковому періоді [5]. У зв'язку з цим дослідження структури промисловості України є актуальними.

МЕТА РОБОТИ дослідити закономірності і проаналізувати трансформації галузевої структури промисловості України.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові матеріали, періодичні видання та офіційні сайти зі статистичною інформацією.

При проведенні дослідження використано методи структурно-динамічного аналізу з використанням інструментарію, що запропонований Л.С. Казинцем [1,2] (табл.1).

Таблиця 1

Показники оцінки структурних зрушень

Назва показника	Формула показника	Економічний зміст
1	2	3
Лінійний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень	$L_B^{Ab} = \frac{\sum_{i=1}^n d_j - d_0 }{n} * 100\%$	Показує, на скільки процентних пунктів в середньому відхиляються один від одного питомі ваги частин у порівнюваних сукупностях
Лінійний коефіцієнт відносних структурних зрушень	$Q_z^{Ab} = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (d_j - d_0)^2}{n}}$	Дозволяє кількісно оцінити, на скільки процентних пунктів в середньому відхиляються один від одного питомі ваги частин у порівнюваних сукупностях

Продовження таблиці 1

1	2	3
Квадратичний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень	$L_z^{Ot} = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n \left \frac{d_j}{d_{j-1}} - 1 \right }{n}}$	Показує середню інтенсивність зміни питомих ваг окремих частин сукупності
Квадратичний коефіцієнт відносних структурних зрушень	$Q_z^{Ot} = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n \left(\frac{d_j}{d_{j-1}} - 1 \right)^2}{n}}$	Показує яка середня квадратична величина відносного відхилення питомих ваг

РЕЗУЛЬТАТИ

Для аналізу структури промисловості України в динаміці обрано показник «обсяг реалізованої промислової продукції», який найкраще характеризує стан промисловості за 2010-2014рр., табл.2, [3,4].

Структура промисловості України складається з наступних складових: добувна промисловість і розроблення кар'єрів; переробна промисловість; постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря; водопостачання; каналізація, поводження з відходами. Максимальну питому вагу у обсязі реалізації продукції за період з 2010р. по

2014р. займає переробна промисловість (від 61,84% до 67,43%).

Далі проведемо аналіз галузевої структури промисловості України в динаміці з використанням лінійних і квадратичних коефіцієнтів абсолютних і відносних структурних зрушень зі змінною базою порівняння (табл. 3) [1,2].

Для аналізу змін, що відбулись у галузевій структурі промисловості України на протязі періоду, що досліджується по відношенню до 2010р., розраховано коефіцієнти структурних зрушень та наведено в табл.4

Таблиця 2

Структура промисловості України за обсягом реалізованої продукції, 2010-2014рр., %

Галузі промисловості	2010	2011	2012	2013	2014
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	9,98	11,01	10,52	11,46	10,70
Переробна промисловість	67,43	65,31	63,68	61,84	63,41
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	20,84	22,14	24,36	25,21	24,55
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	1,75	1,53	1,43	1,49	1,34

Таблиця 3

Коефіцієнти структурних зрушень обсягів реалізованої промислової продукції, розраховані ланцюговим способом

Назва показника	2014/13	2013/12	2012/11	2011/10
Лінійний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень	0,785	0,924	1,110	1,166
Лінійний коефіцієнт відносних структурних зрушень	0,055	0,048	0,059	0,080
Квадратичний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень	0,935	1,120	1,399	1,348
Квадратичний коефіцієнт відносних структурних зрушень	0,064	0,054	0,065	0,088

Таблиця 4

Коефіцієнти структурних зрушень обсягів реалізованої промислової продукції, розраховані базисним способом

Назва показника	2014/10	2013/10	2012/10	2011/10
Лінійний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень	0,022	0,029	0,020	0,012
Лінійний коефіцієнт відносних структурних зрушень	0,137	0,148	0,115	0,080
Квадратичний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень	0,013	0,036	0,026	0,013
Квадратичний коефіцієнт відносних структурних зрушень	0,155	0,154	0,130	0,088

Розрахункові значення коефіцієнтів структурних зрушень в промисловості України свідчать про незначні зміни в значеннях коефіцієнтів у період з 2011р. по 2014р. по відношенню до 2010р.

ВИСНОВКИ

Таким чином, за розрахунками з табл. 3 можна зробити висновок, що в структурі промисловості України за період з 2010р. по 2014р. відбувались незначні структурні зрушення. Якщо співставити результати значень розрахованих коефіцієнтів за період, що досліджується, максимальні структурні зрушення відбулись у 2011р. по відношенню до 2010р.

Отже, використання методів аналізу структури промисловості України в динаміці дозволило зробити висновок про слабку чутливість структури, що досліджувалась. При чому чутливість структури вища у короткостроковому періоді, тому можна зробити припущення, що структура промисловості України за обсягами реалізації залишиться незмінною в найближчій перспективі.

Список використаних джерел

1. Перстенёва Н.П. Критерии классификации показателей структурных различий и сдвигов. //

Фундаментальные исследования. – 2012. – №3. – С. 478–482.

2. Сивелькин В.А., Кузнецова В.Е. Статистический анализ структуры социально-экономических процессов и явлений: Учебное пособие.- Оренбург: ГОУ ВПО ОГУ, 2002. – 99с.

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

4. Офіційний сайт НБУ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

5. Раевнева Е. В., Гриневич Л.В., Дзенис А.А., Гольяева Л.А. Методика выделения приоритетного вида экономической деятельности // VI Международная научно-практическая конференция «Развитие экономических и межотраслевых наук в XXI веке» / Ежемесячный научный журнал, №6, 2014.–С. 24-28.

6. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

7. «Україна 2020: Стратегія національної модернізації» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://civic.kmu.gov.ua>